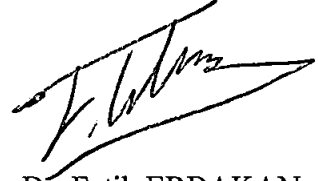

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini saygılarımızla arz ederiz. **08/05/2024**

Dr. Fatih ERBAKAN

İstanbul Milletvekili

Doğan BEKİN

İstanbul Milletvekili

Mehmet AŞILA

Kocaeli Milletvekili

Ali YÜKSEL

Konya Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği , Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 10-5-2024	Esas No: 2/2144

T B M M
KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LİĞİ

0 8 Mayıs 2024

Numara:

T B M M
GENEL EVRAK

0 8 Mayıs 2024

No: 1422104

GENEL GEREKÇE

Evlilik, toplumun temelini oluşturan aile kurumunun başlangıcıdır. Kadın ve erkeğin, saygı ve sevgi çerçevesinde ortak bir hayatın rol, sorumluluk ve görevlerini paylaşarak, neslin devamını sürdüren güzide bir kurumdur. Hayatın olağan ve olağandışı akışı içinde evli çiftlerin anlaşamamasıyla çiftler evlilik kurumunu bitirmek için boşanma yolunu seçmektedirler.

Boşanmanın mali bir sonucu da yoksulluk nafakasıdır. Yoksulluk nafakası, boşanma yüzünden yoksulluğa düşme tehlikesiyle yüz yüze gelen ve diğer eşe nazaran daha fazla kusuru bulunmayan eşe ödenen nafaka türüdür.

Nafaka şartlarını düzenleyen Türk Medeni Kanunu'nun 175.inci maddesine göre, "Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında süresiz olarak nafaka isteyebilir. Nafaka yükümlüsünün kusuru aranmaz." Şeklinde düzenlenmiştir.

Kanun maddesinde geçen "süresiz" ibaresinin fazlaca mağduriyetler yaratmaktadır. Nafakanın süresiz istenebilmesi, nafaka yükümlüsü için "bitmeyen bir borç" anlamına gelmektedir. Bu borç aynı oranda kalmayıp, nafaka artırım davalarının açılmasıyla birlikte boşanan çiftleri de karşı karşıya getirmektedir. Boşanmış çiftler arasında hukuki ve manevi bir bağ kalmamasına rağmen, taraflar bu davalarla veya nafakanın ödenmemesi durumunda açılacak davalarla birbirlerinin hayatlarından bir türlü çıkamamaktadır.

Nafaka yükümlülüğünün sona ermesi Türk Medeni Kanunda "Alacaklı tarafın yeniden evlenmesi ya da taraflardan birinin ölümü halinde kendiliğinden kalkar; alacaklı tarafın evlenme olmaksızın fiilen evliymiş gibi yaşaması, yoksulluğunun ortadan kalkması ya da haysiyetsiz hayat sürmesi halinde, mahkeme kararıyla kaldırılır." Dolayısıyla nafaka alacaklısının yeniden evlenmesi halinde ya da taraflardan birinin ölümü halinde bağlanan nafakanın bu olayın gerçekleştiği tarihten itibaren kendiliğinden kalkacağı hüküm altına alınmıştır. Alacaklı tarafın evlenme olmaksızın fiilen evliymiş gibi yaşaması, yoksulluğunun ortadan kalkması ya da haysiyetsizce hayat sürmesi hallerinde ise bağlanan nafakanın mahkeme kararı ile kalkacağı belirtilmiştir.

Süresiz nafakanın kesilme şartlarına bakıldığında nafaka alanın evlenmesi veya taraflardan birinin ölümü dışındakiler ispat gerektiren şartlardır. Bu gibi durumların tespiti neredeyse gayrimümkündür. Nafaka yükümlüsünün ispat için çaba harcaması, tabiri caizse dedektif gibi hareket etmesini ve tarafların birbirleriyle tekrar karşı karşıya gelmesine sebep olmaktadır.

Süresiz nafakanın başka bir sorunu ise kısa süren evlilikler için evli kalınan sürenin çok daha fazla üzerinde nafaka ödenmesidir. Gerek kısa süreli gerekse uzun süreli evli kalan nafaka yükümlüleri de bu bitmeyen borç yüzünden yeniden aile kurmakta zorlanmaktadır.

Gerekçemizde de açıkça görüldüğü gibi yoksulluk nafakası bir yandan yoksulluğa düşen tarafın mağduriyetini giderirken, nafakanın süresiz olması durumu da diğer tarafı sürekli borçlu durumuna düşürmektedir. Yine bu durum nafaka yükümlülüğünü yerine getiren tarafın yeniden aile kurmaya ve hayatının geri kalanını huzur ile geçirmek isteyen her iki tarafa da sorun teşkil etmektedir. Süresiz nafaka yükümlülüğünün kaldırılması yasada yer alan şartların sağlanması da hayatın olağan akışına uymamakla birlikte oldukça zor bir durumdur.

Her iki tarafı da zaman içerisinde yıpratıcı ve hatta istenmeyen şiddet gibi olayları da beraberinde getirebilen süresiz nafaka uygulamasının yeniden düzenlenmesi yapılmalıdır. Birbirleri ile aile bağları hukuken tamamen kesilmiş tarafların, yeniden aile kurabilmesine, maddi ve manevi yönden etki eden süresiz nafaka uygulaması belirli bir süreye bağlayarak, bu sürenin beş yıl ile sınırlandırılması gerekmektedir. Şayet bu süre sonrasında nafaka alan tarafın yoksulluğu devam ediyorsa, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca bir fon oluşturularak, mağduriyetin giderilmesini sağlayacak bir düzenleme yapılmalıdır. Bakanlığın belirleyeceği bir fondan karşılanması ve mağdur olan tarafın mağduriyetinin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Süresiz nafaka yükümlüğünden kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 2-Tarafların nafaka ödeme süresinin beş (5) yıl ile sınırlandırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Nafaka alan tarafın mağduriyetin devam etmesi halinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca oluşturulacak bir fon ile mağduriyetin giderilmesi, sosyal devlet anlayışı ile hareket edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Kanunun yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Kanunun yürütme maddesidir

TÜRK MEDENİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 175'nci maddesinde yer alan 'süresiz olarak" İbaresini madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 2- 4721 sayılı Kanunun 176'ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "kendiliğinden" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve her hâlükârda altmış aydan sonra" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- 4721 sayılı Kanunun 176'ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Nafakanın kesilmesi sonunda, alacaklı tarafın mağduriyetinin devam etmesi halinde, mağduriyet Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından oluşturulacak fondan karşılanır."

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.